

Szegedi Tudományegyetem
Informatikai Tanszékcsoport

**A BuddyCast-alapú P2P ajánlórendszer
kiértékelése**

Szakdolgozat

Készítette:
Csernai Kornél
programtervező informatika szakos
hallgató

Témavezető:
Dr. Jelasity Márk
tudományos főmunkatárs

Szeged
2010

Tartalomjegyzék

Feladatkiírás	4
Tartalmi összefoglaló	5
Bevezetés	6
1. Peer-to-Peer hálózatok	7
1.1. A Peer-to-Peer paradigma	7
1.2. Jelentőség	7
1.3. Fogalmak	8
1.3.1. Peer	8
1.3.2. Overlay hálózat	8
1.3.3. Churn	8
1.3.4. Csatlakozhatóság	9
1.3.5. Tűzfal	9
1.3.6. NAT	9
1.4. Keresés	11
1.4.1. Strukturált és strukturálatlan hálózatok	11
1.5. Fájlcserélő hálózatok	12
1.5.1. Gnutella	12
1.5.2. Napster	12
1.5.3. BitTorrent	12
2. Pletyka protokollok	15
2.1. Bevezető	15
2.1.1. A protokoll váza	15
2.1.2. Bootstrapping	16
2.2. Peer mintavételezés	17
2.2.1. A lokális információ	17
2.2.2. A protokoll váza	17
2.2.3. Néhány lehetséges megvalósítás	18
2.3. Aggregáció egy hálózat fölött	20
2.3.1. Átlag számítása	20
2.3.2. További aggregációk	20
2.4. Overlay menedzsment: T-Man	21
2.4.1. A topológia felépítés feladata	21
2.4.2. Távolság alapú T-Man	21
2.4.3. A T-Man algoritmus váza	22
2.5. NewsCast	23

2.5.1. Az algoritmus váza	23
3. BuddyCast és implementálása	25
3.1. A protokoll részletes leírása	26
3.1.1. A lokális információ	26
3.2. Változtatható paraméterek	29
3.3. PeerSim implementáció	29
3.3.1. PeerSim	29
3.3.2. Ciklus illetve esemény alapú szimuláció	30
3.3.3. A megvalósítás technikai részletei	30
3.3.4. Forráskód	31
4. A BuddyCast algoritmus kiértékelése ajánlórendszereken	32
4.1. Ajánlórendszerek	32
4.2. A felhasznált tanuló adatbázisok jellemzése	33
4.3. A mérések	33
5. Függelék	37
Nyilatkozat	38
Köszönetnyilvánítás	39

Feladatkírás

A peer mintavételezés a nagyméretű dinamikus hálózatok legalsó rétegeként fogható fel. A mintavételezés során a résztvevők a hálózatból másik véletlen résztvevők (peer) címeit kapják meg. A mintavételezési funkciónak mindig együtt kell működni valamilyen alkalmazással, pl. információ terjesztés, elosztott adatbányászat, keresés, stb. A feladat egy konkrét alkalmazás kiválasztása után az alkalmazás és a mintavételezés kölcsönhatásának az elemzése, szimuláció útján. Ez a kölcsönhatás valószínűleg sok meglepetést tartogat és általában elég komplex lehet, mivel mind az alkalmazás mind pedig a mintavétel implementációja teljesen elosztott. Egy mintavételező algoritmus például a BuddyCast.

Tartalmi összefoglaló

A szakdolgozat a BuddyCast algoritmus szimulációjának lehetőségére összpontosít. A BuddyCast egy overlay hálózatot menedzselő pletyka alapú algoritmus. A feladat alapján a protokollt a PeerSim szimulátor programban valósítottam meg, amely egy jól skálázódó, jól strukturált, Java programozási nyelvben írt tudományos körökben ismert szimulátor.

A megvalósítás esemény alapú lett, ezáltal valóságghűbb futásokat kapunk. Hátránya, hogy rosszabbul skálázódik, mintha ciklusos megvalósítást választottunk volna.

A protokollt korrekt módon kellett megvalósítani, úgy, hogy hű maradjon a specifikációjához. Egyes elhanyagolható részletekről nem rendelkezett a protokoll, ezekről a kérdésekről következetesen döntöttem.

A megvalósítás tisztán Java nyelvű. A fejlesztéshez a NetBeans IDE-t használtam Linux operációs rendszeren, Java 1.6 környezetben. A szimulációkat egy nagy teljesítményű szerver gépen futtattam.

Az eredmények rámutatnak arra, hogy a BuddyCast algoritmus jól konvergál az elvárt offline értékekhez mind a három használt adatbázis esetében, azonban a terhelés az egyik adatbázis esetében annak ritkasága miatt nem elfogadható mértékeket ölt.

Kulcsszavak: buddycast, P2P, peersim, ajánlórendszerek, collaborative filtering

Bevezetés

Napjainkban egyre nagyobb teret hódítanak a Peer-to-Peer (P2P) hálózatok, amelyekben nincsenek erősen kitüntetett számítógépek, minden résztvevő erőforrást ad a rendszerhez. Ezek a hálózatok jól skálázódnak, robusztusak, és nincs egyetlen meghibásodási pontjuk. A P2P hálózatok egyre nagyobb felhasználóbázissal rendelkeznek, egyes rendszerek több millió felhasználóval rendelkeznek. A P2P rendszereknek sok alkalmazása van, ilyen például a fájlcsere, video közvetítés, GRID rendszerek. A fejlettebb botnetek is P2P rendszert alkotnak.

A P2P rendszerek sok téren különböznek a kliens-szerver rendszerektől. Ezekkel számolni kell egy P2P algoritmus tervezésekor és kiértékelésekor.

Ebben a szakdolgozatban a Tribler nevű P2P tartalomközvetítő rendszerben kiépített BuddyCast pletyka alapú algoritmus szimulálását tűztem ki célul. A BuddyCast algoritmus egyik fő célja, hogy a hálózat strukturáját egy hasonlósági függvény szerint kedvező módon alakítsa.

A szimulálás előtt bevezetést nyújtok az ajánlórendszerekbe. Az ajánlórendszereken lényegében egy gépi tanulási feladatot oldok meg, azonban nem központosított környezetben, hanem elosztott módon. A BuddyCast algoritmus definiálja az overlay hálózatot, amelyen egy ismert aggregáció szerinti collaborative filtering predikciót értékelek ki.

A méréshez három adatbázist használtam. Az eredmények rámutatnak arra, hogy a BuddyCast algoritmus jól konvergál az elvárt offline értékekhez mind a három esetben, azonban a terhelés az egyik adatbázis esetében annak ritkasága miatt nem elfogadható mértékeket ölt.

1. fejezet

Peer-to-Peer hálózatok

1.1. A Peer-to-Peer paradigma

Napjainkban a számítógépek közti kommunikáció, adatcsere és a számítási feladatok összetett környezetben történnek. Ilyen környezetek a számítógépes hálózatok, ahol az egyes gépek saját feladatkörrel rendelkeznek. A számítógépek egymásnak üzeneteket tudnak címezni, amely egy útvonalon továbbítódik.

Egy lehetséges felépítést (topológia) jelent a *kliens-szerver* (*client-server*) modell, amelyben kétféle szerep van. A szerver egy vagy több kitüntetett számítógép, melynek feladata, hogy kliensek felől érkező kéréseket kiszolgálja. Fontos, hogy szervernek képesnek kell lennie a rá háruló összes kérést kiszolgáltatni. A szervertől tehát az összes kliens működése függ. Ha a szerver meghibásodik, az egész rendszer leáll.

Ezzel szemben a Peer-to-Peer (röviden: P2P) szerinti modellben minden számítógép viselkedhet szerverként és kliensként is. Nincs tehát kitüntetett csomópont, így nincs is egyetlen fő meghibásodási pont. A csomópontok közötti kommunikáció megvalósítása változatosabb, és több tervezést igényel, mint a kliens-szerver esetben.

Számos protokoll működik kliens-szerver környezetben, így például a web (http, https), levelezés (smtp, pop3, imap), fájlcsere (ftp, sftp), audió és videó közvetítések, azonnali üzenetküldés, stb. . .

Kérdés, hogy ezek közül melyeket lehet P2P rendszerben hatékonyan végezni, esetleg hatékonyabban, mint a kliens-szerver környezetben.

Egy tipikus feladat a keresés: egy adatbázisban keresünk egy rekordot. Kliens-szerver esetben nincs más dolga a kliensnek, mint lekérdezni a szerverről az értéket, aki a keresést elvégezni a központi adatbázisában. Elosztott esetben változik a helyzet, ugyanis legtöbb esetben nincs lehetőségünk minden egyes számítógépet megkeresni.

1.2. Jelentőség

A P2P hálózatok napjainkban igen nagy jelentőséggel bírnak. Nap mint nap rengeteg felhasználói él a P2P nyújtotta lehetőségekkel, melyek közül a legtöbb forgalmat a fájlcsere generálja. Az internet teljes forgalmának igen nagy része P2P alapú forgalom (első-sorban fájlcsere programok)[31].

A nagy felhasználói bázis miatt célszerű a használt algoritmusokat úgy megtervezni,

hogy azok jól skálázódjanak, és minél takarékosabban bánjanak az erőforrásokkal. A felhasználói élményt maximalizálni kell: a felhasználó a lehető leghamarabb kapja meg az eredményt, a rendszer megbízható és biztonságos legyen.

1.3. Fogalmak

Ahhoz, hogy a P2P hálózatokkal tudjunk foglalkozni, ismernünk kell az ide tartozó fogalmakat. Ebben a részben ismertetem ezek közül a legfontosabbakat.

1.3.1. Peer

A peerek a P2P hálózatok különálló alapegységei, amelyek adott mennyiségű erőforrással és bizonyos tulajdonságokkal rendelkeznek.

Ezek lehetnek:

- sávszélesség, válaszidő
- tároló kapacitás
- számítási kapacitás

Bizonyos szövegkörnyezetben a *csomópont* (*node*) kifejezést használjuk a peer helyett.

A tisztán P2P környezetben – a kliens-szerver modellel ellentétben – a peereket nem irányítja központi egység, így nem is függenek tőle.

A *superpeer* egy kitüntetett peer, amelyet minden más peer el tud érni. Egyes protokollok megkövetelik, hogy a rendszer felállása során (*bootstrapping*) elérhetőek legyenek superpeerek, akik az első szomszédai az újonnan csatlakozó peereknek.

Egy p peer szomszédai (*neighbor*) azok a peerek, amelyekről p rendelkezik információval és aktív kapcsolatban vannak.

1.3.2. Overlay hálózat

*Overlay hálózat*nak nevezzük azokat a (virtuális) hálózatokat, amelyek egy másik hálózatra épülnek. Például egy P2P hálózatban a peerek és a közöttük levő közvetlen kapcsolatok lehetnek az interneten aktív TCP kapcsolattal rendelkező végpontok feletti hálózat.

Az overlay hálózatot sokszor egy gráfként kezeljük, melyben a csúcsok a csomópontok, az élek pedig a csomópontok közötti összeköttetések (szomszédosságok). Ha sikerült ezen absztrakt szintje eljutnunk, akkor alkalmazhatjuk a szokásos gráfelméleti megközelítéseket.

1.3.3. Churn

A gyakorlati életben egy működő P2P hálózatban a peerek folyamatosan lépnek be a hálózatba és távoznak el onnan. Ezt a jelenséget nevezzük *churn*-nek. Egy P2P algoritmus vizsgálatakor fontos eldönteni, hogy mennyire tud ellenállni a churn-nek. Sok esetben nem számíthatunk arra, hogy a peerek távozásukat azt megelőzően jelentsék, ezért algoritmusainkat úgy kell megtervezni, hogy az ilyen hatásoknak ellenálljanak.

1.3.4. Csatlakozhatóság

A tűzfalak és NAT-ok igen nehéz problémát jelentenek a P2P alkalmazások számára, ugyanis a sok P2P hálózat és algoritmus hatékonyságának szempontjából fontos, hogy az egyes peerek a többi peerrel jól tudjanak kommunikálni.

Sajnos az interneten ez nem mindig van így. A számítógépek igen nagy hányada tűzfal vagy NAT mögött van. Az ilyen peerek aránya környezet- és alkalmazásfüggő, tipikusan 35% és 90% között van [10, 33, 15, 30, 48].

A tűzfalak két osztályra bontják a peereket: *csatlakozható* (*connectable*) és *nem csatlakozható* (*unconnectable*). A NAT-okon belül több osztály is lehet, annak megfelelően, hogy mennyire "lyukaszthatóak".

1.3.5. Tűzfal

A *tűzfal* tipikusan egy olyan hálózati biztonságtechnikai eszköz, amely szabályok egy megadott halmaza alapján korlátozza az egyes csomópontokon keresztül haladó adatforgalmat. A számítógépek a TCP/IP protokollt használó hálózatokban, így az interneten is, legfőképp TCP és UDP *port*okon keresztül kommunikálnak. A legtöbb alkalmazás jól ismert porton kommunikál, viszont nincs elméleti akadály annak sem, hogy más portot használjon.

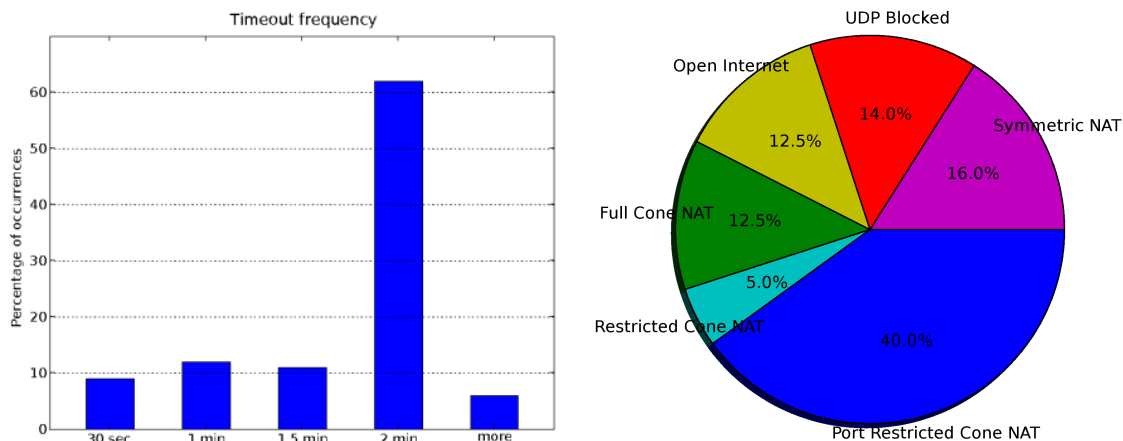
A tűzfalak szabályai tipikusan ezen jól ismert portok lezárását határozzák meg, azonban összetettebb szabályokat is tartalmazhat, amelyekben a csomagok további paraméterei szerint szűrünk.

Az interneten levő csomópontok egy része tűzfal mögött van. Például egy szervezet tűzfalat használ arra, hogy megvédje a belső hálózatát. Sok operációs rendszerben automatikusan be van kapcsolva valamilyen tűzfal.

1.3.6. NAT

A NAT (Network Address Translation) eredeti felhasználása az volt, hogy segítsen megfékezni az IPv4 címek nagytempójú megfogyatkozását. A NAT-okat manapság arra használják, hogy egy privát hálózatot egy vagy több publikus IP cím mögé helyezzenek el. A belső hálózat gépei egy vagy több közös külső IP címen érik el az internetet. A megvalósítás lényege, hogy a kifelé irányuló csomagok küldő mezőjét átranzformálja a publikus IP címre, a befelé jövő csomagokat pedig a megfelelő címzettnek eljuttatja. A NAT-ok ezért számon tartják, melyik adatfolyamhoz melyik belső gép tartozik, azaz minden egyes külső hálózatbeli $\langle IP_v, Port_v \rangle$ párhoz egy $\langle IP_i, Port_i \rangle$ párt rendel a belső hálózatból, a kommunikációt ezen a csatornán közvetíti mindkét irányban.

Mivel a kapcsolatok egy idő után lezárulnak, kérdés, hogy mennyi ideig tárolja a NAT ezeket a leképezéseket azután, hogy az utolsó csomagok közvetítette (*NAT timeout*). Az IETF RFC4787-ben tett javaslat[13] szerint 2 percnél semmiképp nem lenne szabad érvényteleníteni egy UDP kapcsolatot, és alapértelmezésként 5 percet javasol, azonban sajnos a NAT-ok elterjedésekor ez a paraméter még nem volt jól meghatározott. A Tribler rendszerben[16] végzett felmérések[47, 10] alapján tudhatjuk, hogy a NAT-ok kevesebb, mint 70%-a legfeljebb 2 percig, és kevesebb, mint 10%-a két percnél tovább őrzi meg a kapcsolatot.

1.1. ábra. A Tribler rendszerben mért[47] NAT timeout érték és kapcsolati típusok eloszlása

A NAT-oknak négy fő csoportját különböztetjük meg aszerint, hogy mennyire engedékenyek (és ezáltal "P2P-barátiak")[21]:

- Full Cone
- Restricted Cone
- Port Restricted Cone
- Symmetric

NAT "lyukasztás"

A lyukasztás ("hole punching", "NAT traversal")[36] egy olyan technika, amellyel elérhetjük, hogy bizonyos körülmények között – a Symmetric típustól eltekintve – a NAT-okon át lehessen jutni. A módszer lényege, hogy van egy harmadik közvetítő fél, aki felé tartja a kapcsolatot a NAT mögötti gép, és feljegyzi, hogy mely portokat engedte be, majd közli ezeket a másik féllel, aki megpróbál ezeken a portokon bejutni.

Léteznek kiforrott lyukasztási technikák[6]. Mivel a TCP állapot használó protokoll, az UDP pedig nem, a UDP esetén könnyebb dolgunk van. Egy felmérés szerint a NAT-ok TCP esetében átlagosan 64%-ban, míg UDP használata esetén 82%-ban lyukaszthatóak[14]. Egy 2005-ös eredmény alapján [18] átlagosan 88%-os TCP áthatolás is elérhető.

Néhány NAT traversal technológia:

- STUN [21, 23]
- TURN [22]
- ICE [20]

Universal Plug and Play

Az UPnP (*Universal Plug and Play*)[38] egy konfigurációs protokoll, amellyel a router-ünktől kérhetünk alkalmazásunknak engedélyezett nyitott portokat. A technika szabványosítva van, azonban igen kevesen használják.

1.4. Keresés

Gyakori feladat, hogy valamilyen információ után kell keresnünk egy P2P hálózatban. A keresés problémáját többféleképpen is meg lehet oldani. Ezek a megoldások különbözhetnek a hatékonyság, skálázhatóság, robusztusság szempontjából.

1.4.1. Strukturált és strukturálatlan hálózatok

A *strukturálatlan* hálózatban a nincs a peerek között megállapodás azzal kapcsolatban, hogy kinek ki a szomszédja. Ezek a hálózatok tipikusan véletlen módon jönnek létre, pl. egy ilyen hálózat az, ahol minden peernek 10 véletlen szomszédja van.

A *strukturált* hálózatban viszont a peerek valamilyen strukturát alkotnak. Ez a struktúra lehet igen összetett is. A struktúra fenntartásának költsége van, azonban egyes műveletek a struktúra felépítése után már hatékonyabban végezhetőek.

Léteznek hibrid módszerek is, amelyek a két módszert egyesítik, pl. Gnutella.

Keresés strukturálatlan hálózatokban

A strukturálatlan hálózatban a keresés[32] egy triviális módja az *elárasztásos keresés* (*flooding*). A kereső fél egy üzenetet küld az összes szomszédjának, amely tartalmazhat egy lejáratú értéket (*Time to Live*, röviden: *TTL*). A lejáratú érték minden ugrás (*hop*) után eggyel csökken, és ha eléri a 0-t, a keresés befejeződik. Ezzel lehet ez bizonyos mélységig futó keresést indítani. A TTL megfelelő értékének megtalálása nem triviális feladat. A keresés megállításának másik módja, hogy lejáratú üzenetet küldünk, amely jelzi, hogy a keresés befejeződhet. Ha egy node megtalálja a keresett értéket, a válasz üzenetet a keresési útvonalon visszafele elküldi.

A módszer hátránya, hogy nagyon pazarló. Ha a hálózat gráfjában körök vannak, egyes peerek kétszer is megkaphatnak egy üzenetet. Ha sokan keresnek, akkor a hálózat nagyon leterhelődik.

A keresés másik módja a strukturálatlan hálózatokban a *véletlen séta*. A együzenetes véletlen séta során egy keresésről csak egy szomszédnak küldünk keresési kérést. Ez a "sétáló" üzenet továbbítódik a szomszédunk egy másik véletlen szomszédjának. A terhelés nagyságrendekkel jobb lehet, mint az elárasztásos esetben, de az információ megtalálásának ideje nagyságrendekkel rosszabb lehet. Kiküldhetünk k üzenetet is egyszerre. Ekkor a k üzenetünk kb. k -szor több peert fog elérni T idő alatt, mintha egy üzenetet küldtünk volna.

A sétáló üzenetek száma tehát az időigény és a terhelés közötti kompromisszumot jelenti.

Keresés strukturált hálózatokban

Felmerülhet a probléma, hogy a ritka (kevés node-ban megtalálható) információkat csak nehezen tudjuk megszerezni. Ennek kiküszöbölésére jöttek létre az *elosztott hasítótábla* (*Distributed Hash Table*, röviden: *DHT*) alapú rendszerek. A DHT-k lényege, hogy a rendszer (kulcs, érték) párokat tárol elosztott módon úgy, hogy hatékonyan lehessen keresni és lehetőleg ellenálló legyen a churn-nel szemben.

Az egyik legjobban ismert DHT megvalósítás a Chord[43].

1.5. Fájlcserélő hálózatok

Az egyik legnépszerűbb P2P alkalmazás a fájlcserélés. A P2P fájlcserélés lényege, hogy a rendszerben részt vevő felhasználók valamilyen tartalommal rendelkeznek a saját számítógépükön és ezt a tartalmat másokkal meg szeretnék osztani. Ezt segítik a fájlcserélő programok, amelyek kiépítik a kapcsolatot felhasználók számítógépei közt.

Téves gondolat lehet azonban, hogy minden fájlcserélő alkalmazás illegális tartalmat közvetít. A jogvédő szervezetek üldözik a fájlcserélő közösségeket, egyelőre többkevesebb sikerrel. Valóban, egy nagy részük illegális tartalomra koncentrál, de nem minden fájlcserélő alkalmazás ilyen. Vannak játékszoftver fejlesztő cégek (pl. Blizzard), amelyek a frissítéseket a szoftvereikhez P2P módon közvetítik, ezzel is takarékoskodva a saját sávzélességükkel.

Ebben a részben bemutatok az interneten elérhető számtalan fájlcserélő alkalmazás közül néhányat.

1.5.1. Gnutella

A Gnutella[42] volt az első próbálkozás a decentralizált fájlmegosztásra. Az AOL igen korán leállította a projekt weboldalát, azonban ez nem akadályozta meg a szoftver elterjedését. A elárasztásos (flooding) módon kommunikált, azaz peerek minden egyes keresést minden szomszédnak elküldenek, azok pedig továbbítják a keresést. Ez túl nagy terhelést jelentene egy nagy hálózatban.

A peerek közel 70%-a nem osztott meg fájlokat, és a találatok közel 50%-a a megosztó számítógépek legfelső 1%-ára mutatott[1].

1.5.2. Napster

A Napster egy mp3 zenefájlok megosztására fókuszáló hálózati szolgáltatás[5]. Egy központi számítógép tartja számon a felhasználókat, és hogy az egyes felhasználók milyen tartalommal rendelkeznek. Egy letöltéshez a kliensnek le kell kérdeznie a központi géptől azon kliensek listáját, akik a tartalommal rendelkeznek. Ezután közvetlenül le tudja tölteni a tartalmat.

Mivel a rendszer központi adatbázist használ, amely minden letöltésnél terhelés alatt van, a rendszer nem skálázódik jól.

A jogvédő szervezetek nyomására megszüntették a szolgáltatást, fizetős változata továbbra is működik.

1.5.3. BitTorrent

A BitTorrent[9] napjaink egyik legnépszerűbb P2P fájlmegosztó szoftvere. A protokoll előnye, hogy jól skálázódik, a peerek együttműködnek, egyszerre töltenek felfele és lefele.

Fogalmak

A *torrent* egy olyan fájlformátum, amely a megosztani kívánt fájlokról metaadatokat tartalmaz, ezzel lehetővé teszi azok forgalmazását. Egy torrent tárolhat egyetlen fájlt, de akár egy egész könyvtárszerkezetet is.

Minden fájl *darabokra* (*chunk* vagy *piece*) van felbontva, amelyeket a protokoll előre meghatározott méretű blokkokban közvetít. Azok a kliensek, amelyek egy közös torrent forgalmazásában részt vesznek, egy *swarmot* alkotnak. A swarm-ok egyedi azonosítója az *Info Hash*¹, amely a SHA-1[4] kódolása a torrent fájlban levő metaadatoknak. Az Info Hash segítségével a peerek megbizonyosodhatnak arról, hogy a megfelelő tartalmat töltik.

Az egyes peereket egy *trackernek* nevezett központi szerver követi nyomon. A tracker az elsődleges forrása a peereknek, lekérdezhetjük az általa számon tartott peerek egy véletlenszerű részhalmazának adatait ((IP, Port)). A terhelés csökkentése érdekében a trackert bizonyos időközönként (5-50 perc) kérdezzük le.

Azon peerek, amelyek egy torrent összes darabjával rendelkeznek, *seedeknek* nevezük. A többi peer *leech*².

Szokás a peerek összes letöltését és feltöltését figyelembe venni. A *megosztási arányt* a feltöltött és letöltött adatmennyiség hányadosaként definiáljuk. Ezt a kliensek tudják megállapítani és erről periódikusan tájékoztatják trackert.

A *Free-Riding* kifejezést szokás használni akkor, ha valaki csupán lefele tölt, a hálózat számára viszont nem nyújt erőforrásokat. *Hit'n'Run*-ról akkor beszélhetünk, ha egy peer azonnal lekapcsolódik a hálózatról, amint sikerült letöltenie a teljes torrentet. Az *initial seed* az a seed, aki a tartalmat először elérhetővé teszi (ilyenből több is lehet).

Tit-for-Tat

A BitTorrent algoritmusok hatékonysága annak köszönhető, hogy jól meghatározott módon döntenek el, hogy melyik peert preferálják a feltöltés során. Ha egy peernek nem töltünk, azt megfojtjuk (*choke*), később feloldhatjuk (*unchoke*). Az, hogy kinek töltünk fel, a "szemet szemért, fogat fogért" (*tit-for-tat*) elv alapján döntjük el. Akitől nagy sebességgel tudunk letölteni, nagy feltöltési sebességet allokalunk neki. Időnként egy véletlenszerű peert is feloldunk (*optimistic unchoking*).

Protokoll kiegészítések

Egyes BitTorrent kliens szoftverek saját DHT hálózatot építenek a felhasználóik felett[49]. Ilyenek például a Vuze (korábban Azureus) és a μ Torrent. A DHT hálózat segítségével a tracker által szolgáltatott peereken felül további peerekhez juthat a felhasználó. A módszer lényege, hogy minden peer egy elosztott trackert alkot és ez növelheti az összteljesítményt.

Egy másik módja a peer információszerzésnek, *Peer Exchange*, amely egy gossip algoritmus (ld. Pletyka algoritmusok fejezet). Az egy swarmba tartozó peerek közlik egymással azon peerek listáját, akikkel kapcsolatban vannak, így a harmadik fél is tudomást szerezhet erről az információról.

A *Super-Seeding* (vagy *initial seeding*) [8, 7] egy speciális feltöltési stratégia, amelyet az initial seedek használnak a swarm kezdetén. Az algoritmus lényege, hogy ahhoz, hogy a blokkok cseréje beinduljon, a lehető legtöbb különböző blokkot be kell juttatni a hálózatba. Ezért a super-seedinget alkalmazó seedek úgy tesznek, mintha nem rendelkeznének a teljes torrenttel, és különböző peerek felé más és más darabok jelenlétét jelzik.

¹ Mivel a függvénynek csak véges számú értéke lehet, ütközések előfordulhatnak, azonban ennek valószínűsége kicsi.

² A terminológia változó. Egyes helyeken a *peer* megnevezés megegyezik a *leechel*.

Publikus és privát közösségek

A BitTorrent alapú fájlmegosztás során alapvetően kétféle csoportosulás szokott kialakulni[50, 49].

A publikus közösségekre jellemző, hogy a torrenteket bárki elérheti és részt vehet a swarmban. Ilyen torrent fájlok publikus weboldalakon találhatóak, a peerek DHT-ből és PEX-ből is származhatnak. Egy torrent tipikusan több publikus trackert is bejegyez, abból a célból, hogy több peer elérhető legyen.

A privát közösségek ezzel szemben regisztrációhoz kötöttek. Bizonyos esetekben nyitott a regisztráció, más esetekben nem lehet regisztrálni, vagy csak meghívóval. A privát közösségek sajátos szabályrendszerrel rendelkeznek. Ahhoz, hogy egy felhasználó a közösség hosszú távú tagja lehessen, fent kell tartania egy megadott minimális megosztási arányt. A rendszer eltávolítja azokat a felhasználókat, akik nem tartják be a szabályokat. Ennek az ösztönző hatásnak az eredménye, hogy a privát közösségekben jóval nagyobb az átlagos átviteli sebesség[33]. A szabályos működést követő kliens szoftverek a *private* bit észlelésekor nem használnak DHT-t és PEX-t annak érdekében, hogy ne szivároгjon ki a tartalom.

2. fejezet

Pletyka protokollok

2.1. Bevezető

A *pletyka alapú (gossip)* protokollok [11, 12, 24, 29, 25, 26] algoritmusok egy csoportja, amelyek lokális információ felhasználásával olyan feladatokat képesek megvalósítani, amelyeket másképp nehézkes lenne. A lokális információ az egyes peerek "memóriája", ami egy részleges nézetet tárol a hálózatból. Működése hasonló az emberek közti pletykáláshoz. Más néven járvány (epidemic) protokollként is szokás nevezni, mert az információ járványszerűen terjed a hálózatban. Nagyon hatékony módja az információ terjesztésének, nincs szükség központi szerverre, és amint egyszer elindul a folyamat, nagyon nehéz megállítani. Ezeket a hasznos tulajdonságokat használjuk ki, amikor gossip algoritmusokat alkalmazunk elosztott rendszerekben. Eredetileg információ terjesztésre használták őket, de más alkalmazásai is vannak:

- alkalmazás szintű multicast
- aggregáció (pl. átlag)
- overlay struktúra menedzsment

A gossip algoritmusok előnye tehát, hogy képesek strukturálatlan és strukturált hálózatokban egyaránt működni, csupán lokális információ felhasználásával.

2.1.1. A protokoll váza

Az egyes peerek meghatározott időközönként kommunikálnak szomszédaikkal és frissítik a lokális információjukat. A gossip protokollokat követő peerek legtöbbször a hálózat nagyságához viszonyítva kevés lokális információval rendelkeznek, mégis, a megfelelő együttműködés során jelentős globális hatással vannak.

A protokoll két szálon fut:

- aktív szál (kliens): periódikusan egy másik peerhez csatlakozik, vele információt cserél (Algoritmus 1).
- passzív szál (szerver): kapcsolatot fogad egy másik peer aktív szálától, vele információt cserél (Algoritmus 2).

Tehát a protokollt futtató peerek periódikusan, T időközönként végrehajtják az algoritmus *aktív* szálát, miközben folyamatosan figyelnek a bejövő kapcsolatokra is, melyeket a *passzív* szálon feldolgoznak.

Első modellünkben feltételezzük, hogy az üzenetek azonnal megérkeznek, és hogy nincs üzenetvesztés és üzenethiba. Minden peer egyszerre küldi az üzenetét, a két üzenetküldés közötti T hosszú intervallumot ciklusnak nevezzük.

Ha PUSH értéke igaz, az azt jelenti, hogy a kiválasztott peernek el kell küldeni a saját lokális információt. Különböztetjük, hogy őt választottuk információcserére. Ha PULL értéke igaz, akkor elvárjuk, hogy a kiválasztott peer információt küldjön. Látható, hogy ha mindkét változó értéke igaz, az algoritmus *szinkron* módon működik, különben pedig *aszinkron* módon.

Algoritmus 1 A gossip algoritmus aktív szála

```
1: loop
2:   wait( $T$ ) { $T$  időegység várakozás, periódikusság}
3:    $p \leftarrow \text{selectPeer}()$  {kiválasztjuk azt a peert, akivel információt cserélünk}
4:   if push then
5:     state elküldése  $p$ -nek
6:   else
7:     send (null) to  $p$  {csak jelezzük, hogy őt választottuk}
8:   end if
9:   if pull then
10:    state $p$  fogadása  $p$ -től
11:    state  $\leftarrow$  update(state, state $p$ ) {az állapot feldolgozásával adódik az új állapot}
12:   end if
13: end loop
```

Algoritmus 2 A gossip algoritmus passzív szála

```
1: loop
2:   state $p$  fogadása  $p$ -től
3:   if pull then
4:     state elküldése  $p$ -nek
5:   end if
6:   state  $\leftarrow$  update(state, state $p$ ) {az állapot feldolgozásával adódik az új állapot}
7: end loop
```

2.1.2. Bootstrapping

Amikor egy felhasználó belép a hálózatba, nincs még semmilyen kapcsolata más peerek felé. Ahhoz, hogy a pletyka alapú működés beinduljon, legalább egy peer elérhetőségét tudni kellene.

Egy lehetséges módja ennek, ha superpeereket használunk. A superpeerek címe (vagy a hely, ahol ezeket megtaláljuk) tipikusan be van égetve a szoftverbe, így a kliens aktív

szála először a superpeerek felé kezdeményez, akiktől megtudja néhány közösleges peer címét, és így be tud csatlakozni a hálózatba.

A hálózat felállítását nevezzük *bootstrapping*-nek. A protokollok vizsgálata során legtöbbször nem foglalkozunk a bootstrapping fázis vizsgálatával, hanem azt feltételezzük, hogy egy már meglévő overlay hálózatból indulunk ki (például konstans fokszerű véletlen hálózat).

2.2. Peer mintavételezés

A *peer mintavételezés* (*peer sampling*) lényege, hogy a P2P hálózatban levő peerek egy csoportja valamilyen feladatot szeretne elvégezni, amihez egy (egyenletes eloszlású) peer minta szükséges a hálózatból.

A következőkben ismertetem, hogy hogyan lehet ezt gossip algoritmusokkal elérni[29].

2.2.1. A lokális információ

Modellünkben[29] minden peernek van egy címe, ahol a többi peer megtalálhatja (pl. IP cím). Minden peer lokálisan eltárolja a hálózat egy részleges *nézetét* (*view*). A nézet egy olyan lista, amely peerek címét és a bejegyzés korát tartalmazza. A bejegyzések sorrendjét megtartja, és értelmezettek a szokásos lista műveletek (első, utolsó, iterálás, hozzáadás, törlés, véletlen minta, permutáció, stb...). A bejegyzések egyediek, szokás *csomópont leírónak* (*node descriptor*) is nevezni őket.

2.2.2. A protokoll váza

Az információcsere célja, hogy az egyes peerek részleges, időről-időre változó (frissülő) nézete a hálózatban részt vevő csomópontok (egyenletes eloszlású) véletlen mintáját képezze.

Az algoritmus három paramétert vár:

- c : a nézet maximális mérete.
- H (healing): az elévülés mértéke, nagyobb érték esetén a régi bejegyzések nagyobb mértékben tűnnek el.
- S (swap): a csere mértéke, nagyobb értékek esetén nagyobb eséllyel kerülnek be a kapott leírók a saját nézetbe.

Az algoritmus lépései a következők:

1. Először a peer kiválasztja azt a szomszédját, amelyikkel információt fog cserélni. Ezt a VIEW.SELECTPEER() eljárás végzi.
2. Ha küldeni kell üzenetet, a bufferbe belekerül a saját nézetből a H legrégebbitől eltekintve $c/2 - 1$ véletlenszerű elem és a saját leíró, melynek kora 0 ($H \leq c/2$). A buffert elküldjük a cél peernek.

3. Ha érkezett információ, egyesíteni kell a saját lokális információkkal. Ezt fogja a VIEW.SELECT() elvégezni, amelynek megvalósítását az Algoritmus 5 mutatja be. A megvalósítás a kapott paraméterek alapján egy új nézetet hoz létre, ügyelve arra, hogy a nézet mérete ne haladja meg c -t. A két listát összevonja, majd eltünteti az ismétlődő elemeket. Ezután legalább olyan hosszú a nézet, mint korábban, így szükség lehet további elemek eltávolítására. Először eltávolít a legrégebbi elemek közül legfeljebb H -t, majd az első legfeljebb S elemet (a lista elején azok az elemek szerepelnek, amelyekkel a peer már korábban rendelkezett). A továbbiak közül véletlenszerűen választ, amíg el nem éri a megfelelő c méretet.

Algoritmus 3 Az aktív szál

```

1: loop
2:   wait( $T$ ) { $T$  időegység várakozás, periodikusság}
3:    $p \leftarrow$  view.selectPeer() {kiválasztjuk azt a peert, akivel információt cserélünk}
4:   if push then
5:     buffer  $\leftarrow$  ((MyAddress, 0)) {0 a kezdeti kor}
6:     view.permute() {véletlenszerűen permutáljuk a nézet elemeit}
7:     vigyük a  $H$  legrégebbi elemet a view végére
8:     buffer.append(view.head( $c/2 - 1$ )) {a buffer végére helyezzük el a nézet első  $c/2 - 1$  elemét}
9:     buffer elküldése  $p$ -nek
10:  else
11:    (null) küldése  $p$ -nek {csak jelezzük, hogy őt választottuk}
12:  end if
13:  if pull then
14:    buffer $p$  fogadása  $p$ -től
15:    view.select( $c, H, S, \text{buffer}_p$ ) {a két nézet egyesítése, azaz update()}
16:  end if
17:  view.increaseAge() {növeljük a kor értékeket a nézetben, idő szimulálása}
18: end loop

```

2.2.3. Néhány lehetséges megvalósítás

Ezt a keret algoritmust három dimenzió mentén szabályozhatjuk, a következőkben megemlítek néhány esetet[29]:

Peer szelekció (peer selection). Az algoritmusban definiáljuk a SELECTPEER() metódus működését, amely minden aktív lépés elején meghatározza a következő peert, akivel kommunikál a protokoll.

- rand: Egyenletes eloszlás szerint véletlenszerűen választunk a peerek között.
- tail: A legrégebbi peert választjuk.

Nézet propagáció (view propagation). Aszinkron, vagy szinkron kommunikáció.

- pushpull: A peernek küldünk üzenetet, és fogadunk is tőle. Az üzenetekre válaszolunk.

Algoritmus 4 A passzív szál

```
1: loop
2:    $buffer_p$  fogadása  $p$ -től
3:   if pull then
4:      $buffer \leftarrow ((MyAddress, 0))$  {0 a kezdeti kor}
5:     view.permute() {véletlenszerűen permutáljuk a nézet elemeit}
6:     vigyük a  $H$  legrégebbi elemet a view végére
7:      $buffer.append(view.head(c/2 - 1))$  {a buffer végére helyezzük el a nézet első
       $c/2 - 1$  elemét}
8:      $buffer$  elküldése  $p$ -nek
9:   end if
10:   $view.select(c, H, S, buffer_p)$  {a két nézet egyesítése, azaz update()}
11:   $view.increaseAge()$  {növeljük a kor értékeket a nézetben, idő szimulálása}
12: end loop
```

Algoritmus 5 A $view.select(c, H, S, buffer_p)$ metódus

```
1:  $view.append(buffer_p)$  {a nézetünk végére csatoljuk az új információt}
2:  $view.removeDuplicates()$  {töröljük az ismétlődő elemeket}
3:  $view.removeOldItems(\min(H, view.size - c))$  {a kor alapján töröljük régi elemeket,
  legfeljebb  $H$  darabot}
4:  $view.removeHead(\min(S, view.size - c))$  {legfeljebb  $S$  elemet törölünk a nézet elejéről}
5:  $view.removeAtRandom(view.size - c)$  {törölünk véletlenszerű elemeket, amíg el nem
  érjük a  $c$  méretet}
```

- push: A peernek küldünk üzenetet, de nem várunk választ. Az üzenetekre nem válaszolunk.

Nézet szelekció (view selection). A H és S paraméterek.

- blind: $H = 0, S = 0$, vakon választunk egy véletlen részhalmazt.
- healer: $H = c/2, S = 0$, tartsuk meg a legfrissebb bejegyzéseket.
- swapper: $H = 0, S = c/2$, minimalizáljuk az információvesztést.

2.3. Aggregáció egy hálózat fölött

Gyakori feladat, hogy a felhasználók fölött aggregációkat végzünk. Minden felhasználó rendelkezik egy numerikus értékkel, pl. egy szavazati értékkel, a feladat meghatározni az összes felhasználó értékének az átlagát. A kliens-szerver esetben nincs más teendőnk, mint minden felhasználó értékét begyűjteni, majd kiszámolni az átlagot. A P2P hálózatokban viszont nem kivitelezhető, hogy minden peert megkeressünk. Itt jönnek segítségünkre a gossip algoritmusok.

A következőkben bemutatok egy egyszerű gossip aggregációs algoritmust[25], amely kiszámítja a hálózatban tárolt számok átlagát.

2.3.1. Átlag számítása

Ahhoz, hogy algoritmusunk teljes legyen, a korábbiakban ismertetett három dimenzió mentén definiálni kell az algoritmus működését. A `SELECTPEER()` metódus a `rand` módszert használja. A peerek lokális információja kibővül egy numerikus értékkel, ami a globális átlag közelítése, kezdetben a peerhez rendelt szám. A frissítés definíciója legyen

$$\text{update}(p, q) := \frac{p + q}{2} \quad (2.1)$$

ahol p és q a két kommunikáló peer lokális becslése az átlagra. Egy csere után a számok összege változatlan marad, azonban eloszlik a két peer között. Az eljárás tehát nem változtatja meg a rendszer átlagát, de csökkenti a szórást, az egyes értékek az átlaghoz konvergálnak.

2.3.2. További aggregációk

Az `UPDATE()` definíciójának megfelelő változtatásával további aggregációkat is elérhetünk:

$$\text{update}(p, q) := \sqrt{pq}, \text{ mértani átlag} \quad (2.2)$$

$$\text{update}(p, q) := \min(p, q), \text{ minimum} \quad (2.3)$$

$$\text{update}(p, q) := \max(p, q), \text{ maximum} \quad (2.4)$$

2.4. Overlay menedzsment: T-Man

Gossip algoritmusok overlay hálózatok felépítésére is használhatóak. A megfelelő overlay hálózat használata nagyon fontos a keresés, tartalommegosztás, forgalomirányítás, aggregáció szempontjából.

A *T-Man*[26] egy generikus pletyka alapú protokoll, amellyel sokféle overlay hálózat fenntartható egy lokális rendezési függvény megadásával. Az algoritmus jól skálázódik és gyors; a hálózat méretének logaritmusával arányosan konvergál.

Az overlay hálózat megfelelő kiépítése fontos lehet például egy útvonal-tervezési feladat esetében.

2.4.1. A topológia felépítés feladata

Tegyük fel, hogy egy konstans k fokszámú véletlen hálózatból indulunk ki. Ezen felül kikötjük, hogy egy peernek legfeljebb c szomszédja lehet. A peerek halmaza legyen N , melynek mérete lehet nagyon nagy is. Egy nagy P2P hálózatban nem kivitelezhető, hogy a peereknek egy kis konstans számnál több szomszédjuk legyen.

Legyen R egy *rangsoroló függvény* (*ranking function*) a peerek fölött, amely minden peer esetén az általa preferált peereket előnyben részesíti. A R bemeneti paraméterül kap egy kiindulási peert és peerek egy $\{x_1, \dots, x_m\}$ halmazt, kimenete a peerek halmazának egy olyan rendezése, amelyben elől szerepelnek azok a peerek, akiket a kiindulási peer szívesen látna szomszédként. A peerek leírója kibővül egy tulajdonság vektorral, amely tartalmazhat pl. IP címet, sávszélességet, stb. . .

A feladat az, hogy elérjük, hogy minden $x \in N$ peer nézete (view_x) pontosan az első c elemét tartalmazza a "jó" rangsornak, azaz $R(x, N \setminus \{x\})$ -nek. Ezt a topológiát nevezzük *cél topológiának*.

Amennyiben churn is jelen van, a cél topológiának fenntartásáról beszélhetünk. Ilyenkor az a cél, hogy a cél topológiához a lehető legközelebb kerüljünk.

2.4.2. Távolság alapú T-Man

Az R előállításának egyik módja, hogy olyan távolságfüggvényt használunk, amely a peereket egy térben helyezi el. Ekkor a rangsor a távolság szerinti növekvő sorrend.

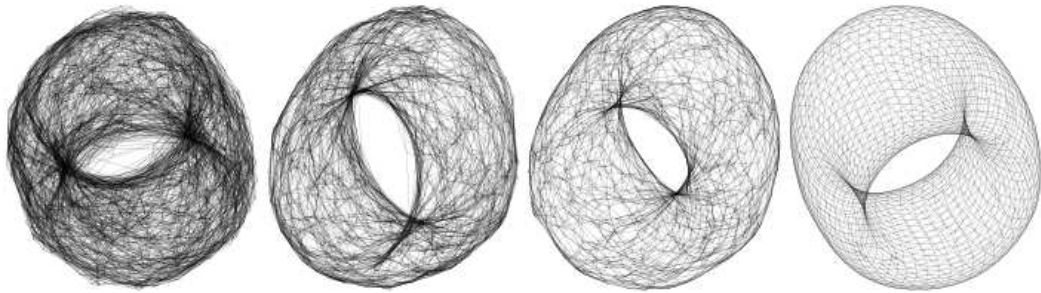
Egydimenziós eset: Vonal és gyűrű

A peerek egy valós számot tárolnak (0 és $N - 1$ között). A $d(p, q) = |p - q|$ távolságfüggvény egy vonal, a $d(p, q) = \min(N - |p - q|, |p - q|)$ pedig egy gyűrű topológiát definiál.

Többdimenziós eset: háló, cső, tórusz

Az egydimenziós esetet általánosíthatjuk többdimenziós esetté, a peerek ekkor egy n -dimenziós vektort tárolnak. A háló esetében a távolságfüggvény a Manhattan távolság, azaz

$$d(p, q) = \|p - q\|_1 = \sum_{i=1}^n |p_i - q_i| \quad (2.5)$$

2.1. ábra. Egy tórusz topológia kialakítása 2500 csomópontból[26], 3, 5, 8, 15 ciklus után.

$n = 3$ esetén, ha a gyűrűhöz hasonlóan körkörös távolságfüggvényt használunk az egyik koordinátára, csövet kapunk; ha kettőre, akkor pedig tóruszt. A tórusz előállításának folyamatát mutatja be a 2.1 ábra.

2.4.3. A T-Man algoritmus váza

Algoritmus 6 A T-Man aktív szál

```

1: loop
2:   wait( $T$ ) { $T$  időegység várakozás, periodikusság}
3:    $p \leftarrow \text{selectPeer}()$  {kiválasztjuk azt a peert, akivel információt cserélünk}
4:   if push then
5:     buffer  $\leftarrow ((\text{MyAddress}, \text{MyProfile}))$ 
6:     buffer  $\leftarrow \text{merge}(\text{view}, \{\text{MyDescriptor}\})$ 
7:     buffer  $\leftarrow \text{merge}(\text{buffer}, \text{rnd.view})$ 
8:     buffer elküldése  $p$ -nek
9:   else
10:    (null) küldése  $p$ -nek {csak jelezzük, hogy őt választottuk}
11:   end if
12:   if pull then
13:     buffer $p$  fogadása  $p$ -től
14:     buffer  $\leftarrow \text{merge}(\text{buffer}_p, \text{view})$ 
15:     view  $\leftarrow \text{selectView}(\text{buffer})$ 
16:   end if
17: end loop

```

Két kulcs metódus a SELECTPEER() és a selectView(). A SELECTPEER() veszi az aktuális nézetet (view) és alkalmazza rajta az R rendezést, majd veszi az így kapott lista első elemét. A SELECTVIEW() rendezzi a buffert, így a rendezés szerinti első c bejegyzést adja vissza.

Az RND.VIEW az egész hálózat egy véletlenszerű mintája, amit a peer sampling szolgáltatás segítségével kapunk meg. Jelentősége nagy átmérőjű hálózatoknál van.

Algoritmus 7 A T-Man passzív szál

```
1: loop
2:   bufferp fogadása p-től
3:   if pull then
4:     buffer ← ((MyAddress, MyProfile))
5:     buffer ← merge(view, {MyDescriptor})
6:     buffer ← merge(buffer, rnd.view)
7:     buffer elküldése p-nek
8:   end if
9:   view ← selectView(buffer)
10: end loop
```

2.5. NewsCast

A pletyka alapú *NewsCast* algoritmusok[28, 44] kibővítik a lokális információt egy időbélyeg (*timestamp*) mezővel, amely az adott információ "frissességét" hivatott jelezni. A *NewsCast* algoritmus véletlen hálózatokat tud létrehozni, ahol az új információ felváltja a régit, ezzel robusztusságot biztosítva. A lokális információt *cache*-nek nevezzük (mely *c* hosszú), és minden bejegyzése egy alkalmazás-specifikus adatot és egy időbélyeget tartalmaz. A gossip algoritmus figyelembe veszi az egyes bejegyzésekhez tartozó időbélyeget, és a frissebb bejegyzéseket preferálja. Az egyes peereket ügynököknek (*agent*) is nevezük, és megvalósítják a GETNEWS() és UPDATENEWS() metódusokat.

2.5.1. Az algoritmus váza

Algoritmus 8 A NewsCast algoritmus aktív szála

```
1: loop
2:   wait(T) {T időegység várakozás, periodikusság}
3:   p ← selectPeer() {kiválasztjuk azt a peert, akivel információt cserélünk}
4:   cache.add(agent.getNews())
5:   cache.removeOlderThan(cT) {cT-nél régebbi elemek eltávolítása}
6:   cache elküldése p-nek
7:   if pull then
8:     cachep fogadása p-től
9:     agent.newsUpdate(cachep)
10:    cache.append(cachep)
11:    az ágensek között a legújabb elemet tartjuk meg
12:    az időbélyegek alapján a c legújabb elemet tartjuk meg
13:   end if
14: end loop
```

Algoritmus 9 A NewsCast passzív szála

```
1: loop
2:   cachep fogadása p-től
3:   agent.newsUpdate(cachep)
4:   cache.append(cachep)
5:   az ágensek között a legújabb elemet tartsuk meg
6:   az időbélyegek alapján a c legújabb elemet tartsuk meg
7:   if pull then
8:     cache elküldése p-nek
9:   end if
10: end loop
```

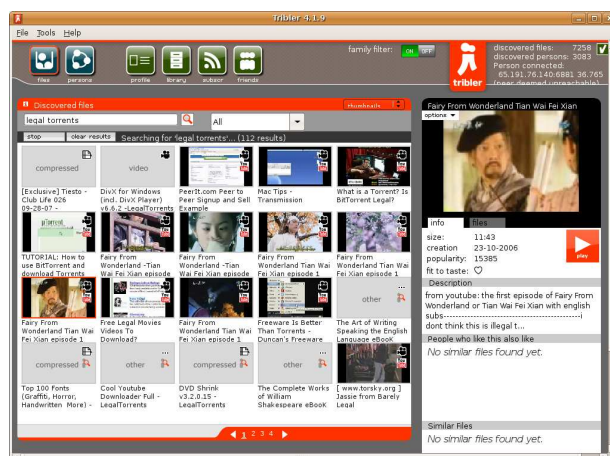
3. fejezet

BuddyCast és implementálása

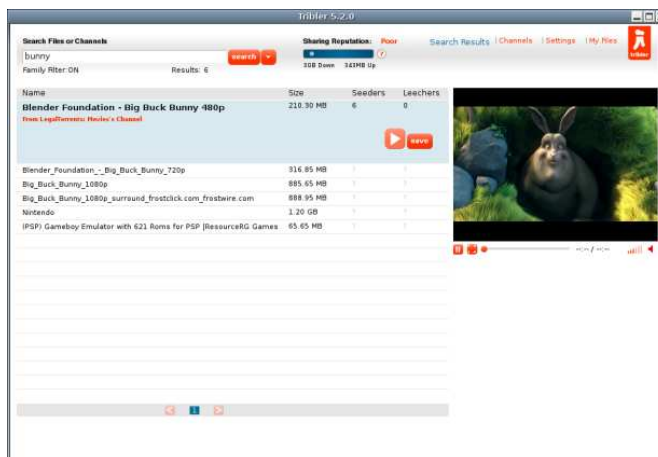
A *BuddyCast*[39] egy NewsCast-ra épülő protokoll, amelyet a Tribler[16] rendszerhez fejlesztettek ki, azzal a céllal, hogy a felhasználók közötti kapcsolatok alapján előnyös tulajdonságú overlay hálózatot építsen. A Tribler egy működő BitTorrent alapú fájlcsere rendszer, amely a BuddyCast-ra épül. A protokollt ajánlásra használják, a felhasználóhoz igyekszik közel tartani azokat a felhasználókat, akik hasonló ízlésűek. Fő funkciói:

- peerek feltérképezése (peer discovery)
- tartalom feltérképezése (content discovery)
- megfelelő overlay hálózat felépítése (semantic overlay forming)

Az eredeti változat 2005-ben készült, melyet 2006 januárjában építettek be a Tribler rendszerébe, így éles, gyakorlati környezetben (az interneten) is ki tudták próbálni, hogy hogyan teljesít. Megfigyelték, hogy a peerek egy része tűzfal vagy NAT mögött van. A churn jelentős problémát okozhat, ugyanis egyes peerek nem jelzik távozásukat szabályosan.

3.1. ábra. A Tribler egy korábbi változata működés közben[40]

3.2. ábra. A Tribler egy újabb változata működés közben[45]

3.1. A protokoll részletes leírása

Lássuk, hogy hogyan is működik a protokoll[46]. Mivel a protokoll pletyka alapú, ezért van egy aktív és egy passzív szála. Az aktív szál meghatározott időközönként fut le minden csomóponton (ciklus hossz). A peereknek lokális információjuk van, és ezen lokális információt üzenetek formájában közvetítik a szomszédoknak, akik visszaküldik a saját lokális információjukat. Az üzenetek feldolgozásra kerülnek, a lokális információk egyesülnek egy meghatározott módon.

3.1.1. A lokális információ

A felhasználók egyedi azonosítóval rendelkeznek (PermID). Ez segít nyomon követni a felhasználókat és megfékezni a rossz szándékú klienseket.

A Tribler kliens ellenőrzéseket (dialback) végez annak érdekében, hogy kiderítse, hogy a kliens tűzfal vagy NAT mögött van-e. Ha NAT mögött van, megkísérel egy UP-nP konfigurációt. Minden kliens tehát ismeri a saját csatlakozhatóságát, és ez a lokális információ része.

A lokális információ listákból áll, amelyek korlátozott méretűek. Minden felhasználónak van preferenciája. A *preferencia lista* (*preference list*) azon torrentek listája (halmaza), amelyet a felhasználó letöltött. It azt feltételezzük, hogy amit a felhasználó letöltött, az érdekelte is. A torrenteket a Hash Info értékük alapján azonosítunk.

Az algoritmus használata során a preferencia lista bővül. A felhasználók egymásnak elküldik preferencia listájukat, majd az ajánlás részeként egy meghatározott hasonlósági függvény meghatározza a két lista közötti hasonlóságot, amelyet a két felhasználó hasonlóságaként értelmezünk. A leghasonlóbb felhasználók között egy speciális *Taste Buddy* (röviden *TB*) kapcsolat jön létre.

A *C kapcsolati lista* (*Connection List*) azon peereket tartalmazza, akikkel aktív TCP kapcsolatot tart fent a protokoll. Ez a lista három részre oszlik:

- C_T Kapcsolatban levő Taste Buddy lista (Connectible Connected Taste Buddy List): Ide azon hasonló peerek kerülnek, akik nincsenek tűzfal vagy NAT mögött, ezért tudunk csatlakozni hozzájuk (és már csatlakoztunk is).

- C_R Kapcsolatban levő véletlen peer lista (Connectible Connected Random Peer List): Azon peerek listája, akik felénk kapcsolatot létesítettek, de nem áll fenn Taste Buddy reláció.
- C_U Nem kapcsolható csatlakozott peer lista (Unconnectible Connected Peer List): Azon nem kapcsolható peerek listája, akik hozzánk csatlakoztak.

A C_C lista a kapcsolódásra jelölt peerek listája (Connection Candidates List). Bizonyos körülmények között közülük keresünk meg valakit, hogy egy alkalmas Taste Buddy-t találjunk.

A B blokk lista (Block List) célja, hogy számon tartsa azon peereket, akikkel a közelmúltban információt cseréltünk. A blokk lista célja, hogy megakadályozza a felesleges kommunikációt, minden egyes peert csak bizonyos idő elteltével kereshetünk meg. B két részre oszlik: bejövő (B_R) és kimenő (B_S) blokk lista.

A protokoll aktív szálát az Algoritmus 10 mutatja be. A passzív szál hasonló, az Algoritmus 11 leírja.

Algoritmus 10 A BuddyCast aktív szál

```
1: loop
2:   wait( $T$ ) { $T$  időegység várakozás, alapesetben 15 másodperc}
3:    $B$  frissítése: azon peerek feloldása, akiknek lejárt a blokk idejük
4:   if  $C_C$  üres then
5:      $C_C \leftarrow$  ismert superpeerek (5 darab)
6:   end if
7:   rand  $\leftarrow$  random(0,1)
8:   if rand  $\leq \alpha$  then
9:      $Q \leftarrow$  a leghasonlóbb Taste Buddy a  $C_T$  listából {exploitation}
10:  else
11:     $Q \leftarrow$  egy véletlen peer a  $C_R$  listából {exploration}
12:  end if
13:  connect( $Q$ ) {TCP kapcsolat felépítése}
14:  blockPeer( $Q$ ,  $B_S$ , blokkidő) {peer blokkolása, alapesetben 4 órára}
15:   $Q$  eltávolítása  $C_C$ -ből
16:  if sikeres kapcsolódás  $Q$ -hoz then
17:    buddycast_message  $\leftarrow$  createBuddyCastMessage( $Q$ )
18:    buddycast_message elküldése  $Q$ -nak
19:    buddycast_reply fogadása  $Q$ -tól
20:     $C_C \leftarrow$  fillPeers(buddycast_reply)
21:    addConnectedPeer( $Q$ )
22:    blockPeer( $Q$ ,  $B_R$ , blokkidő)
23:  end if
24: end loop
```

A kihasználási-felfedezési arány (α)

A SELECTPEER() megvalósítása alapján az alábbiak egyikét hajtja végre:

Algoritmus 11 A BuddyCast passzív szál

```
1: loop
2:   buddycast_reply fogadása  $Q$ -tól
3:    $C_C \leftarrow \text{fillPeers}(\text{buddycast\_reply})$ 
4:    $\text{addConnectedPeer}(Q)$ 
5:    $\text{blockPeer}(Q, B_R, \text{blokkidő})$ 
6:    $\text{buddycast\_message} \leftarrow \text{createBuddyCastMessage}(Q)$ 
7:    $\text{buddycast\_message}$  elküldése  $Q$ -nak
8:    $\text{blockPeer}(Q, B_S, \text{blokkidő})$ 
9:    $Q$  eltávolítása  $C_C$ -ből
10: end loop
```

Algoritmus 12 $\text{createBuddycastMsg}(Q)$

```
1:  $\text{buddycast\_msg\_send} \leftarrow \text{BuddyCastMessage}()$ 
2:  $\text{msg.preferences} \leftarrow$  a peer 50 legújabb letöltött torrentje
3:  $\text{msg.tasteBuddies} \leftarrow C_T$ 
4:  $\text{msg.peerpreferences} \leftarrow$  a  $C_T$ -ben levő szomszédok legfeljebb 10 preferenciája
5:  $\text{msg.randomPeers} \leftarrow C_R$ 
```

Algoritmus 13 $\text{addConnectedPeer}(Q)$

```
1: if  $Q$  csatlakozható then
2:    $\text{Sim}_Q \leftarrow \text{getSimilarity}(Q)$  {Hasonlóság  $Q$  és az aktív peer között}
3:    $\text{Min}_{\text{Sim}} \leftarrow$  a legkevésbé hasonló peer  $C_T$ -ben
4:   if  $\text{Sim}_Q \geq \text{Min}_{\text{Sim}}$  or ( $C_T$  nincs tele and  $\text{Min}_{\text{Sim}} > 0$ ) then
5:      $C_T \leftarrow C_T + Q$ 
6:     Ha  $C_T$  mérete meghaladja a korlátot, a legkevésbé hasonlót átrakjuk  $C_R$ -be (onnan esetleg a legrégebbit ki kell dobni)
7:   else
8:      $C_R \leftarrow C_R + Q$ 
9:     Ha  $C_R$  mérete meghaladja a korlátot, a legrégebbi peert kidobjuk
10:  end if
11: else
12:    $C_U \leftarrow C_U + Q$ 
13:   Ha  $C_U$  mérete meghaladja a korlátot, a legrégebbi peert kidobjuk
14: end if
```

- az eddig ismert TB-k felé indít egy kapcsolatot, ezt nevezzük *kihasználásnak* (*exploitation*)
- a véletlen szomszédok közt választ, ezt nevezzük *felfedezésnek* (*exploration*)

Az α paraméter egy 0 és 1 közötti szám, a *kihasználási-felfedezési arány* (*exploitation-to-exploration ratio*). Az algoritmus minden egyes lépésben α valószínűséggel kihasznál, $1 - \alpha$ valószínűséggel felfedez.

3.2. Változtatható paraméterek

A BuddyCast algoritmus eddig ismertett változatában bizonyos konstans numerikus értékeket használtunk, pl. a listák mérete. Ezen értékek megváltoztathatóak, a különböző értékekkel más és más eredményt érhetünk el. A megváltoztatható értékek a következők (zárójelben egy-egy példa érték):

- C_T, C_R, C_U, C_C méretei (10, 10, 10, 50)
- Az üzenetben a peerek preferencia listájának maximális mérete (50)
- A ciklus hossza (15 másodperc)
- α , a kihasználási-felfedezési arány (0.5)
- Blokkolás ideje (4 óra)
- Az üzenetben küldött
  - saját preferencia lista mérete (50)
  - TB lista mérete (10)
  - TB preferencia listák mérete (20)
  - véletlen peer lista mérete (10)

3.3. PeerSim implementáció

A BuddyCast algoritmus vizsgálatához egy PeerSim nevű szimulátor programot használtam. A szimulátor lehetővé tette, hogy az algoritmus konvergencia, terhelés, tárigény és egyéb tulajdonságait vizsgáljam.

3.3.1. PeerSim

A PeerSim [27, 34] egy nyílt forráskódú P2P szimulátor, amely jól skálázódik nagy hálózatok esetén is. A program Java-ban íródott, amely egy objektum-orientált programozási nyelv. Ennek megfelelően a program felépítése erősen moduláris, így könnyen bővíthető. Az osztályok jól strukturáltak, a P2P hálózatok legfőbb tulajdonságait figyelembe veszik. Sok hasznos osztály rendelkezésre áll, így nekünk azt már nem kell megírni.

3.3.2. Ciklus illetve esemény alapú szimuláció

A PeerSim alapvetően kétféle szimulációt támogat.

Az egyik lehetőség, hogy az összes protokollt egy rögzített sorrendben végrehajtjuk. Az üzenetek lényegében nulla idő alatt érkeznek meg, és elküldésük sorrendjében lesznek feldolgozva. Ezt nevezzük *ciklus alapú (cycle-driven)* szimulációnak. Ez a módszer viszonylag jól skálázódik, azonban bizonyos esetekben nem eléggé tükrözi a valóságot.

Ezzel szemben az *esemény alapú (event-driven)* szimulációra az jellemző, hogy az üzenetek késleltetése szabályozható, és egy valósághűbb környezetet teremt, azonban kevésbé skálázódik.

3.3.3. A megvalósítás technikai részletei

A BuddyCast egy protokoll, így a PeerSim csomagban[37] található Protocol interfészt valósítja meg. A BuddyCast protokoll megvalósításához az esemény alapú környezetet választottam, így az ennek megfelelő interfészt implementálja a protokoll (EDPROTOCOL). A program négy fő osztályból áll:

- BUDDYCAST, amely maga a megvalósítás, azaz egy esemény alapú protokoll.
- BUDDYCASTINITIALIZER, amely beindítja a gépezetet: inicializálja a superpeereket és elküldi az aktív szálát üzemeltető első ciklikus üzenetet.
- BUDDYCASTMESSAGE, azaz üzenetekben küldött tényleges információ.
- TASTEBUDDY, a Taste Buddy rekord.

A BUDDYCAST osztály a lehetséges paraméterek felsorolásával indít, majd definiálja a listákat és egyéb lokális információkat. A konstruktor feltölti a paramétereket és inicializálja a listákat

Mivel a BuddyCast egyik célja, hogy overlay hálózatot hozzon létre, az osztály megvalósítja a Linkable interfészt, azaz egy szomszédságot definiál. A szomszédok a Taste Buddy listán levő peerek.

A passzív és aktív szálak a korábbiakban definiáltak alapján van megvalósítva. A bootstrapping lényege, hogy a superpeereket megkeresik a peerek. A superpeereknek nincs preferenciájuk, így mindenki egyenlően bánnak hasonlóság szempontjából.

Az osztály további, nagyobbik részét a listák karbantartása teszi ki. A hatékonyság érdekében megfelelő adatszerkezeteket kell használni. Az egyes listákhoz más és más műveleteket kritikusak. Ilyenek például a bővítés, keresés, rendezés, véletlen minta, egyesítés. Általánosan elmondható, hogy kompromisszumot kell kötni a tárigény és a futásidő között (*trade-off*). A szűk keresztmetszet gyakran csak nagyobb hálózatok szimulálásakor volt észlelhető. Az optimalizáláshoz nagy segítséget nyújtottak *profiler* eszközök, melyekkel nyomon lehet követni, hogy mely komponensek igényelnek sok tárat vagy időt.

Ez a megvalósítás inkább a futásidőt optimalizálja, így helyenként nagy tárigénye lehet, azonban a szimulációk gyorsan lefutnak.

A teljes forráskód megtalálható a <http://svn.csko.hu/buddycast/> SVN tárolóban.

3.3.4. Forráskód

A következő minta kódrészlet szemlélteti a BuddyCast passzív szál megvalósítást PeerSim-ben. Mivel a megvalósítás esemény alapú, ezért a PROCESSEVENT() függvényt kell felüldefiniálni. A passzív szálon felül a protokollnak egy periodikusan küldött speciális üzenettel jelezzük, hogy az aktív szálnak le kell futnia. Ezt az üzenetet a protokoll újraidőzíti.

```

333 public void processEvent(Node node, int pid, Object event) {
334     if (event instanceof CycleMessage) {
335         /* Cycle message, schedule an other message in timeToWait time */
336         EDSimulator.add(delay, CycleMessage.getInstance(), node, pid);
337
338         /* Do the active BuddyCast protocol */
339         work(pid);
340     } else if (event instanceof BuddyCastMessage) {
341         /* Handle incoming BuddyCast message */
342         BuddyCastMessage msg = (BuddyCastMessage) event;
343
344         /* See if the peer is blocked */
345         if (isBlocked(msg.sender, recvBlockList)) {
346             return;
347         }
348
349         int changed = 0;
350         changed += addPreferences(msg.sender, msg.myPrefs);
351
352         /* Use the Taste Buddy list provided in the message */
353         for (TasteBuddy tb : msg.tasteBuddies.values()) {
354             if (addPeer(tb.getNode()) == 1) { /* Peer newly added */
355                 updateLastSeen(tb.getNode(), tb.getLastSeen());
356             }
357             changed += addPreferences(tb.getNode(), tb.getPrefs());
358
359             addConnCandidate(tb.getNode(), tb.getLastSeen());
360         }
361
362         /* Use the Random Peer list provided in the message */
363         for (Node peer : msg.randomPeers.keySet()) {
364             if (addPeer(peer) == 1) { /* Peer newly added */
365                 updateLastSeen(peer, msg.randomPeers.get(peer));
366             }
367             addConnCandidate(peer, msg.randomPeers.get(peer));
368         }
369
370         /* Put the peer on our lists */
371         addPeerToConnList(msg.sender, msg.connectible);
372
373         /* If the message wasn't a reply to a previous message */
374         if (msg.reply == false) {
375             /* If the sender is not blocked as a recipient */
376             if (!isBlocked(msg.sender, sendBlockList)) {
377                 /* Create the reply message */
378                 BuddyCastMessage replyMsg = createBuddyCastMessage(msg.sender);
379                 /* Set the sender field */
380                 replyMsg.sender = CommonState.getNode();
381                 /* It's a reply */
382                 replyMsg.reply = true;
383                 /* Send the message */
384                 Node senderNode = msg.sender;
385                 ((Transport) node.getProtocol(FastConfig.getTransport(pid))).send(
386                     CommonState.getNode(),
387                     senderNode,
388                     replyMsg,
389                     pid);
390                 /* No longer a candidate */
391                 removeCandidate(msg.sender);
392                 /* Block the peer so we won't send too many messages to them */
393                 blockPeer(msg.sender, sendBlockList);
394             }
395         }
396         /* Block the peer so we won't receive too many messages from them */
397         blockPeer(msg.sender, recvBlockList);
398     }
399 }

```

A BuddyCast eseménykezelő eljárás

4. fejezet

A BuddyCast algoritmus kiértékelése ajánlórendszereken

4.1. Ajánlórendszerek

A BuddyCast algoritmust egy speciális feladaton szimuláltam, amely az ajánlás feladata. Az ajánlás feladata[2]: adott felhasználók (*user*) C halmaza és termékek (*item*) S halmaza. C és S lehetnek egészen nagyok is, akár milliós nagyságrendűek is. Legyen u a hasznosság függvénye, $u : C \times S \rightarrow R$, ahol R egy megadott intervallumba eső valós vagy nemnegatív egész számok. Minden egyes $c \in C$ felhasználóra meg kell keresnünk azt az $s' \in S$ terméket, amelynek a hasznosértéke a legmagasabb, azaz

$$\forall c \in C, \quad s'_c = \arg_{x \in S} \max(c, x) \quad (4.1)$$

Az u tetszőleges függvény lehet, azonban sokszor egy értékeléssel van reprezentálva, pl. egy 10-es skálán 7.

Az ajánlórendszerek (*recommendation system*) tehát olyan rendszerek, amelyek a felhasználók választásainak ismerete mellett a felhasználók számára egy döntést hoznak meg: *vajon melyik az termék, amelyet a felhasználó legjobban preferálna?* A termék sokféle lehet, pl. film, TV műsor, zene, kép, újsághír, weboldal, személy, stb. . .

Ezeket az algoritmusokat, amelyek a felhasználók korábbi döntéseire alapulnak, a *collaborative filtering* (röviden: *CF*) algoritmusok[35] közé soroljuk. Azon az egyszerű heurisztikán alapszanak, hogy azok a felhasználók, akik a korábbi döntéseikben egyeztek (nem egyeztek), a továbbiakban is egyezni (nem egyezni) fognak. A CF algoritmusoknak több változata van, ezek közül egy lehetséges a *felhasználó alapú CF* (*user-based CF*). Ez a módszer egy felhasználó egy termékre adott értékelésének modellezéséhez aggregálja a többi felhasználó értékelését. Egy széles körben elterjedt aggregáció a következő[41]:

$$\hat{r}_{u,i} = \frac{\sum_{v \in N_u} s_{u,v} (r_{v,i} - \bar{r}_v)}{\sum_{v \in N_u} |s_{u,v}|} + \bar{r}_u \quad (4.2)$$

ahol $r_{u,i}$ és $\hat{r}_{u,i}$ az ismert és a jósolt értékelése az i terméknek az u felhasználó által, $\bar{r}_u$ és N_u jelentik az átlagos értékelést és a felhasználó szomszédait, $s_{u,v}$ megadja az u és v felhasználók hasonlóságát (például koszinusz hasonlóság [3] vagy Pearson hasonlóság).

Adatbázis	Jester	MovieLens	BookCrossing
Felhasználók száma	73421	71567	77806
Termékek száma	100	10681	185974
Tanító adatbázis mérete	3695834	9301274	397011
Tanító adatbázis ritkasága	5.03E-01	1.22E-02	2.74E-05
Lehetséges értékek	-10, ..., 10	1, ..., 5	1, ..., 10
Kiértékelő adatbázis mérete	440526	698780	36600
MAE	0.93948	4.52645	2.43277

4.1. táblázat. Az adatbázisok tulajdonságainak összehasonlítása

Az ajánlórendszerek elfogadhatóan működnek centralizált esetben, amikor minden adat a felhasználókról és a termékekről egy központi rendszerben tárolódnak. Ebben a fejezetben azonban egy teljesen elosztott P2P rendszerben szimuláljuk az ajánlás feladatát, [35] nyomán. Feltételezzük, hogy a felhasználók és az értékelések statikusak, a szimuláció során nem változnak. Algoritmusunk feladata, hogy egy megfelelő overlay hálózatot építsen, az ajánlás minősége csak a Taste Buddy listák tartalmától függ.

4.2. A felhasznált tanuló adatbázisok jellemzése

A szimulációkat három különböző adatbázison futtattam, név szerint a MovieLens [19], Jester [17] és Book Crossing [51] adatbázisokon. A következőkben bemutatom ezeket.

A 4.1. táblázat bemutatja a három adatbázis alapvető tulajdonságait. A ritkaság (sparsity) a jelen levő és a lehetséges értékelések számának hányadosát jelenti. Látható, hogy a ritkaság tekintetében az adatbázisok igen változatosak és a Book Crossing adatbázis kifejezetten ritka. Ez jelentős hatással lesz az algoritmusunkra.

Ahhoz, hogy egy ajánlórendszer teljesítményét kiértékeljük, az adatbázis tanító és kiértékelő részre lett bontva. Az algoritmusunk a tanító adatbázist használja arra, hogy a modellt felépítse és döntéseket hozzon a kiértékelő adatbázison, amelyet aztán összevetünk a tényleges értékelésekkel. Az MAE (Mean Absolute Error) egy szokványos alapvető mértéke a jóslás teljesítményének, az átlagos abszolút hiba,

$$\text{MAE} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n |f_i - y_i| \quad (4.3)$$

Szimulációnk során a táblázatban található MAE értékeket szeretnénk elérni teljesen elosztott P2P rendszerben a BuddyCast overlay építő algoritmussal.

4.3. A mérések

Miután a BuddyCast algoritmus PeerSim megvalósítása elkészült, elkészítettem a megfelelő konfigurációs állományokat. Ezekben beállítottam a node-ok számát (amely egyenlő a tanuló adatbázis méretével) és betöltöttem a tanító adatbázist.

A futás technikai részletei a következők voltak:

- kiindulási overlay hálózat egy 10 fokszerű véletlen gráf

- ciklusidő: 15 másodperc
- a Taste Buddy lista maximális mérete 100
- a hasonlóság mátrix előre ki volt számolva, ezzel növelve a sebességet és a memóri-igényt
- a peerek egymásnak a teljes preferencia listájukat átküldték, valójában csak egy referenciát, ezzel nagyban csökkentve a memóriagigényt

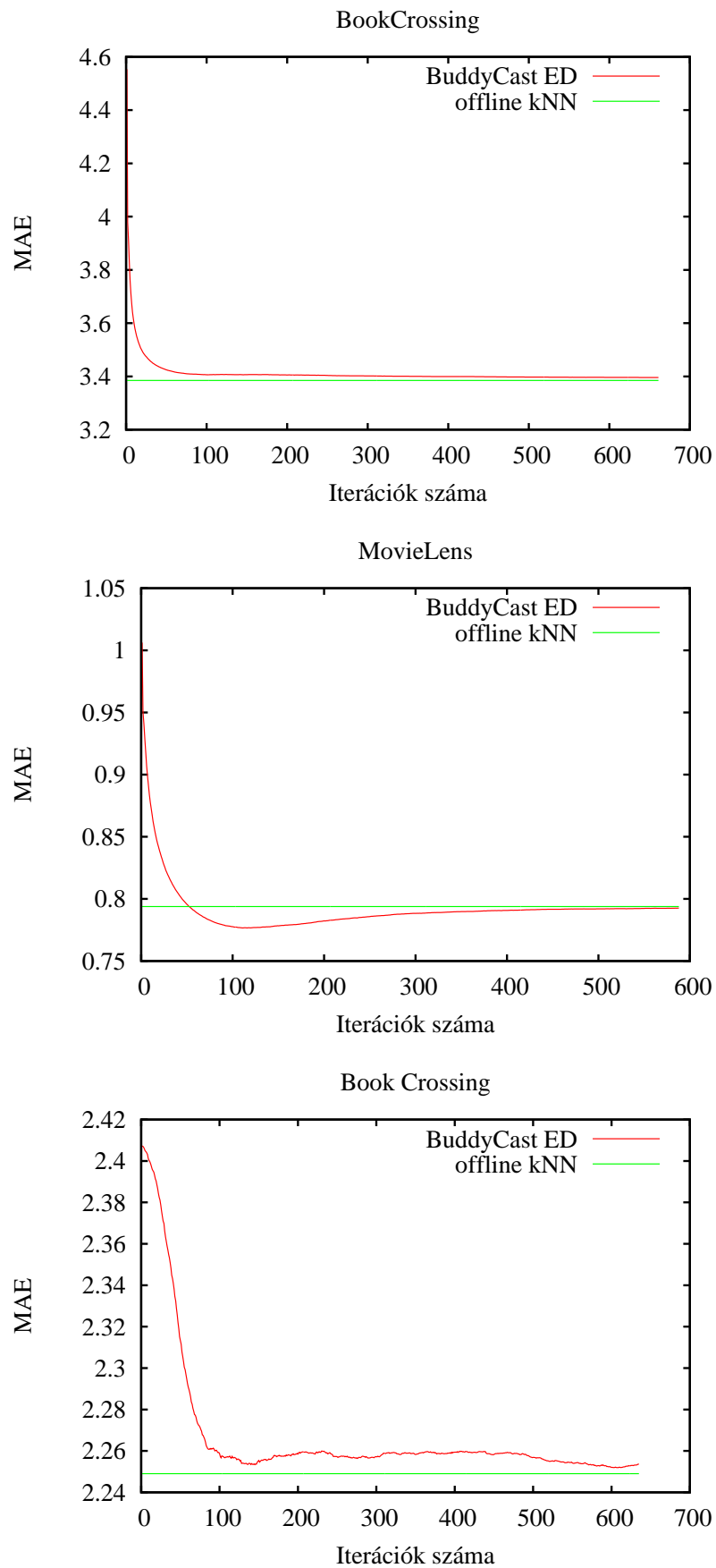
A szimulációkat Linux operációs rendszeren futtattam, Java 1.6-os környezetben, egy Dell PowerEdge R710 szervergépen, amelyben 2 darab egyenként 4-magos Intel Xeon X5560 processzor van 48 GB memóriával és 1 TB merevlemezzel. A futatókörnyezet tehát nagyon előnyös volt, a futások sok memóriát igényeltek és több órán keresztül futottak.

Az 4.1 ábra bemutatja az algoritmus teljesítményét az egyes adatbázisokon. A futások két szakaszra bonthatóak. Az első szakasz 100-200 iterációig tart, amikor az algoritmus kezdi nagyvonalakban felépíteni a szomszédsági listák legfontosabb elemeit. Az algoritmus ezután további 200-300 iterációban javít az ajánlás értékén. Látható, hogy mindhárom esetben az algoritmus jól konvergál. A MovieLens esetében az algoritmus az offline értékek alá képes menni. A Book Crossing esetében van a legnehezebb dolga, mert az egy nagyon ritka adatbázis.

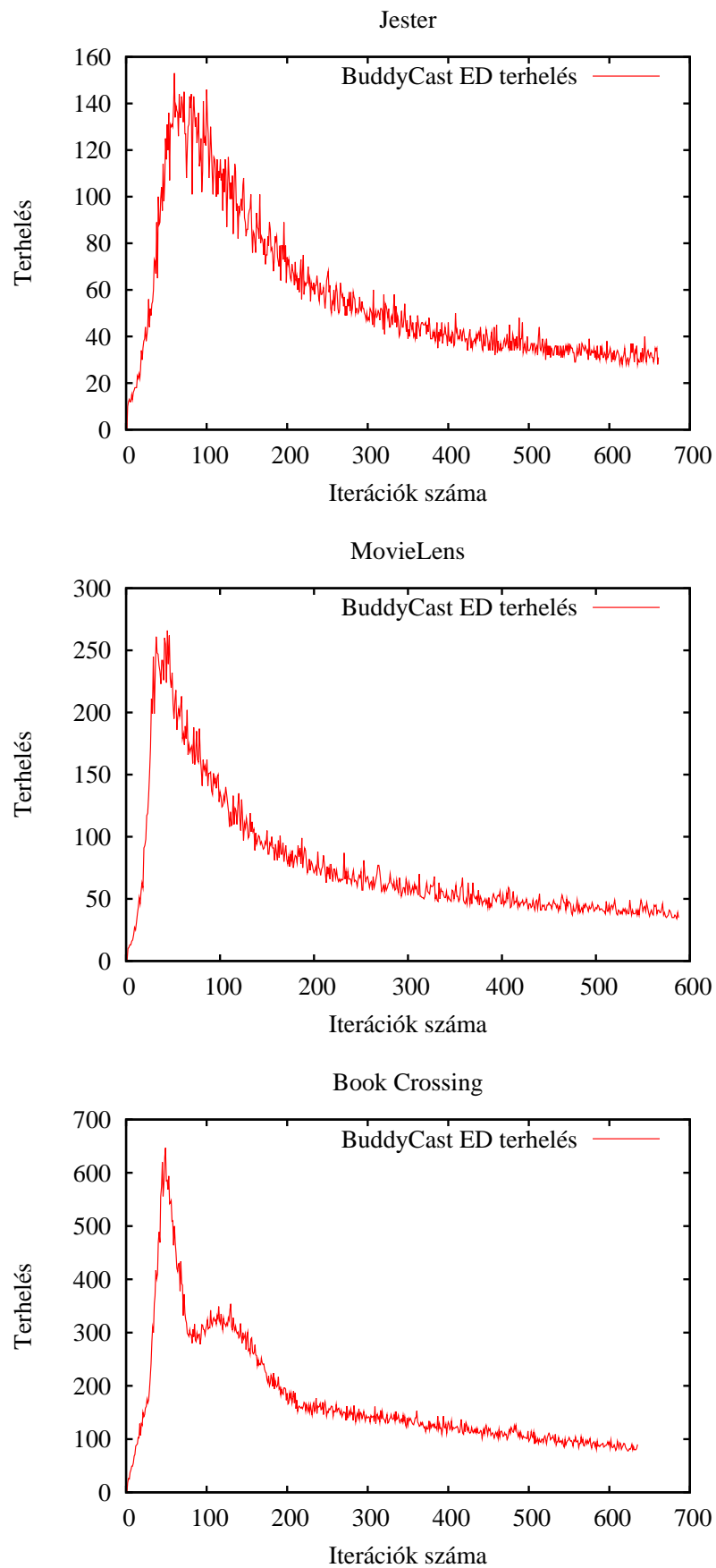
Az 4.1 ábra bemutatja az algoritmus által generált terhelést az egyes peereken. A terhelés mértéke a maximális szelekciók száma, azaz, hányszor választotta a `SELECTPEER()` célpontul azt a peert, amelyet a legtöbbször választották.

Az ábrákról leolvasható, hogy az algoritmus első szakaszában a terhelés igen nagy értékeket vesz föl. Ez kifejezetten a Book Crossing adatbázis esetén óriási, amely egyben a legritkább adatbázisunk. Egyes csomópontoknak akár 600 kérést is teljesíteniük kell egy 15 másodperces szakaszban, amely terhelés nem megengedhető, nagy valószínűséggel elérhetlenné teszi a csomópontot.

Mindhárom esetben 100-200 iteráció után a terhelés csökkenő tendenciát mutat. Ez a blokklisták használata miatt van, amelyek gondoskodnak arról, hogy egy peert ne keressünk meg újra egy bizonyos időközön belül.

4.1. ábra. A három adatbázison futtatott BuddyCast esemény alapú szimuláció MAE eredményei

4.2. ábra. A három adatbázison futtatott BuddyCast esemény alapú szimuláció terhelés eredményei

5. fejezet

Függelék

Nyilatkozat

Alulírott programtervező informatikus szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoport Mesterséges intelligencia tanszékén készítettem, programtervező informatikus diploma megszerzése érdekében.

Kijelentem, hogy a dolgozatomat más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, eszközök, stb.) használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozatomat a Szegedi Tudományegyetem könyvtárában, a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

Szeged, 2010. május 15.

.....

aláírás

Köszönetnyilvánítás

Megköszönöm Jelasity Márk témavezetőmnek, hogy biztosította a technikai háttérrel és tanácsaival segítette a szakdolgozat elkészülését.

Köszönet Ormándi Róbertnek és Hegedűs Istvánnak az adatbázisok előkészítéséért és a további technikai jellegű támogatásukért.

Köszönöm Vinkó Tamásnak, hogy a BuddyCast-tal kapcsolatos tapasztalatát megosztotta velem és saját szimulátorával segítette munkámat.

Irodalomjegyzék

- [1] Eytan Adar and Bernardo A. Huberman. Free riding on gnutella. *First Monday*, 5:2000, 2000.
- [2] Gediminas Adomavicius and Alexander Tuzhilin. Toward the next generation of recommender systems: A survey of the state-of-the-art and possible extensions. *IEEE TRANSACTIONS ON KNOWLEDGE AND DATA ENGINEERING*, 17(6):734–749, 2005.
- [3] Gediminas Adomavicius and Er Tuzhilin. Toward the next generation of recommender systems: A survey of the state-of-the-art and possible extensions. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, 17:734–749, 2005.
- [4] National Security Agency. Secure hash standard. *Federal Information Processing Standards Publication 180-1*, April 1995.
- [5] S. Bellovin. Security aspects of napster and gnutella. 2001.
- [6] Andrew Biggadike, Daniel Ferullo, Geoffrey Wilson, and Adrian Perrig. NAT-BLASTER: Establishing TCP connections between hosts behind NATs. In *Proceedings of ACM SIGCOMM ASIA Workshop*, April 2005.
- [7] Zhijia Chen, Yang Chen, Chuang Lin, Vaibhav Nivargi, and Pei Cao. Experimental analysis of super-seeding in bittorrent. In *ICC*, pages 65–69, 2008.
- [8] Zhijia Chen, Chuang Lin, Yang Chen, Vaibhav Nivargi, and Pei Cao. An analytical and experimental study of super-seeding in bittorrent-like p2p networks. *IEICE Transactions*, 91-B(12):3842–3850, 2008.
- [9] Bram Cohen. Incentives build robustness in bittorrent. In *Proceedings of the Workshop on Economics of Peer-to-Peer Systems*, Berkeley, CA, USA, 2003.
- [10] L. D’Acunto, J. A. Pouwelse, and H. J. Sips. A measurement of NAT and firewall characteristics in peer-to-peer systems. In Lex Wolters Theo Gevers, Herbert Bos, editor, *Proc. 15-th ASCI Conference*, pages 1–5, P.O. Box 5031, 2600 GA Delft, The Netherlands, June 2009. Advanced School for Computing and Imaging (ASCI).
- [11] Alan Demers, Dan Greene, Carl Hauser, Wes Irish, John Larson, Scott Shenker, Howard Sturgis, Dan Swinehart, and Doug Terry. Epidemic algorithms for replicated database maintenance. In *PODC ’87: Proceedings of the sixth annual ACM Symposium on Principles of distributed computing*, pages 1–12, New York, NY, USA, 1987. ACM.

- [12] P. T. Eugster, R. Guerraoui, A. M. Kermarrec, and L. Massoulié. Epidemic information dissemination in distributed systems. *Computer*, 37(5):60–67, May 2004.
- [13] F. Audet and C. Jennings. Network Address Translation (NAT) Behavioral Requirements for Unicast UDP. *Internet RFC 4787*, January 2007.
- [14] Bryan Ford and Pyda Srisuresh. Peer-to-peer communication across network address translators. In *In USENIX Annual Technical Conference*, pages 179–192, 2005.
- [15] Aditya Ganjam and Hui Zhang. Connectivity restrictions in overlay multicast. In *Proc. 14th international workshop on Network and operating systems support for digital audio and video (NOSSDAV '04)*, pages 54–59, New York, NY, USA, 2004. ACM.
- [16] P. Garbacki, A. Iosup, J. Doumen, J. Roozenburg, Y. Yuan, Ten M. Brinke, L. Musat, F. Zindel, F. van der Werf, M. Meulpolder, and Others. Tribler protocol specification.
- [17] Ken Goldberg, Theresa Roeder, Dhruv Gupta, and Chris Perkins. Eigentaste: A constant time collaborative filtering algorithm. *Information Retrieval*, 4(2):133–151, 2001.
- [18] Saikat Guha and Paul Francis. Characterization and measurement of tcp traversal through nats and firewalls. In *Internet Measurement Conference*, pages 199–211, 2005.
- [19] Jonathan L. Herlocker, Joseph A. Konstan, Al Borchers, and John Riedl. An algorithmic framework for performing collaborative filtering. In *Proceedings of the 22nd annual international ACM SIGIR conference on Research and development in information retrieval (SIGIR '99)*, pages 230–237, New York, NY, USA, 1999. ACM.
- [20] J. Rosenberg. Interactive Connectivity Establishment (ICE): A Protocol for Network Address Translator (NAT) Traversal for Offer/Answer Protocols. *IETF draft draft-ietf-mmusic-ice-19*.
- [21] J. Rosenberg and J. Weinberger and C. Huitema and R. Mahy. STUN - Simple Traversal of User Datagram Protocol (UDP) Through Network Address Translators (NATs). *Internet RFC 3489*, March 2003.
- [22] J. Rosenberg and R. Mahh and P. Matthews. Traversal Using Relays around NAT (TURN): Relay Extensions to Session Traversal Utilities for NAT (STUN). *IETF draft draft-ietf-behave-turn-16*.
- [23] J. Rosenberg and R. Mahy and P. Matthews and D. Wing. Session Traversal Utilities for NAT (STUN). *Internet RFC 5389*, October 2008.
- [24] Márk Jelasity, Rachid Guerraoui, Anne-Marie Kermarrec, and Maarten van Steen. The peer sampling service: Experimental evaluation of unstructured gossip-based implementations. In Hans-Arno Jacobsen, editor, *Middleware 2004*, volume 3231 of *Lecture Notes in Computer Science*, pages 79–98. Springer-Verlag, 2004.

- [25] Márk Jelasity, Alberto Montresor, and Ozalp Babaoglu. Gossip-based aggregation in large dynamic networks. *ACM Transactions on Computer Systems*, 23(3):219–252, August 2005.
- [26] Márk Jelasity, Alberto Montresor, and Ozalp Babaoglu. T-Man: Gossip-based fast overlay topology construction. *Computer Networks*, 53(13):2321–2339, 2009.
- [27] Márk Jelasity, Alberto Montresor, Gian Paolo Jesi, and Spyros Voulgaris. The Peersim simulator. <http://peersim.sf.net>.
- [28] Mark Jelasity and Maarten Van Steen. Large-scale newscast computing on the internet. Technical report, Technical Report IR-503, Vrije Universiteit Amsterdam, Department of Computer Science, Amsterdam, The Netherlands, October 2002.
- [29] Márk Jelasity, Spyros Voulgaris, Rachid Guerraoui, Anne-Marie Kermarrec, and Maarten van Steen. Gossip-based peer sampling. *ACM Transactions on Computer Systems*, 25(3):8, August 2007.
- [30] Raúl Jiménez, Flutra Osmani, and Björn Knutsson. Connectivity properties of main-line bittorrent dht nodes. In *Proc. 9th International Conference on Peer-to-Peer Computing*, pages 262–270, 2009.
- [31] Thomas Karagiannis, Andre Broido, Nevil Brownlee, Kimberly C. Claffy, and Michalis Faloutsos. Is p2p dying or just hiding? In *Proceedings of the GLOBE-COM 2004 Conference*, Dallas, Texas, November 2004. IEEE Computer Society Press.
- [32] Qin Lv, Pei Cao, Edith Cohen, Kai Li, and Scott Shenker. Search and replication in unstructured peer-to-peer networks. In *SIGMETRICS '02: Proceedings of the 2002 ACM SIGMETRICS international conference on Measurement and modeling of computer systems*, pages 258–259, New York, NY, USA, 2002. ACM.
- [33] J. J. D. Mol, J. A. Pouwelse, D. H. J. Epema, and H. J. Sips. Free-riding, fairness, and firewalls in P2P file-sharing. In *Proc. 8th IEEE International Conference on Peer-to-Peer Computing*, pages 301–310. IEEE CS, sep 2008.
- [34] Alberto Montresor and Márk Jelasity. Peersim: A scalable P2P simulator. In *Proceedings of the Ninth IEEE International Conference on Peer-to-Peer Computing (P2P 2009)*, pages 99–100, Seattle, Washington, USA, September 2009. IEEE. extended abstract.
- [35] Róbert Ormándi, István Hegedűs, and Márk Jelasity. Overlay management for fully distributed user-based collaborative filtering. In *Euro-Par 2010*, 2010.
- [36] P. Srisuresh and B. Ford and D. Kegel. State of Peer-to-Peer (P2P) Communication across Network Address Translators (NATs). *Internet RFC 5128*.
- [37] Peersim. Javadoc documentation. <http://peersim.sourceforge.net/doc/index.html>.
- [38] Universal Plug and Play. <http://www.upnp.org/>.

- [39] J.A. Pouwelse, J. Yang, M. Meulpolder, D.H.J. Epema, and H.J. Sips. Buddycast: an operational peer-to-peer epidemic protocol stack. In G.J.M. Smit, D.H.J. Epema, and M.S. Lew, editors, *Proc. of the 14th Annual Conf. of the Advanced School for Computing and Imaging*, pages 200–205. ASCI, 2008.
- [40] Johan Pouwelse. Video search and playback in zero-server p2p systems, p2p 2010. September 2008.
- [41] Paul Resnick, Neophytos Iacovou, Mitesh Suchak, Peter Bergstrom, and John Riedl. Grouplens: an open architecture for collaborative filtering of netnews. In *Proceedings of the 1994 ACM conference on Computer supported cooperative work (CSCW '94)*, pages 175–186, New York, NY, USA, 1994. ACM.
- [42] M. Ripeanu. Peer-to-peer architecture case study: Gnutella network. *Peer-to-Peer Computing, IEEE International Conference on Peer-to-Peer Computing (P2P'01)*, 0:0099, 2001.
- [43] Ion Stoica, Robert Morris, David Karger, Frans M. Kaashoek, and Hari. Chord: A scalable peer-to-peer lookup service for internet applications, 2001.
- [44] Norbert Tölgyesi and Márk Jelasity. Adaptive peer sampling with newscast. In Henk Sips, Dick Epema, and Hai-Xiang Lin, editors, *Euro-Par 2009*, volume 5704 of *Lecture Notes in Computer Science*, pages 523–534. Springer-Verlag, 2009.
- [45] Tribler.org. <http://www.tribler.org/>.
- [46] Tribler.org. The current tribler protocol specification.
- [47] Tribler.org. Measurements of nat/firewall characteristics. <http://www.tribler.org/trac/wiki/NATMeasurements>.
- [48] Susu Xie, Gabriel Y. Keung, and Bo Li. A measurement of a large-scale peer-to-peer live video streaming system. *Parallel Processing Workshops, International Conference on*, 0:57, 2007.
- [49] C. Zhang, P. Dhungel, D. Wu, and K. W. Ross. Unraveling the bit-torrent ecosystem. In *Technical Report, Polytechnic Institute of NYU*, May 2009.
- [50] Chao Zhang, Prithula Dhungel, Di Wu, Zhengye Liu, and Keith W. Ross. Bittorrent darknets. In *Proceedings of IEEE Conference on Computer Communications (IEEE INFOCOM '10)*, March 2010.
- [51] Cai-Nicolas Ziegler, Sean M. McNee, Joseph A. Konstan, and Georg Lausen. Improving recommendation lists through topic diversification. In *Proceedings of the 14th international conference on World Wide Web (WWW '05)*, pages 22–32, New York, NY, USA, 2005. ACM.